

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Надя Костова – Икономически университет – Варна, катедра
„Счетоводна отчетност”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор” по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол) в СА „Д.А. Ценов“ – Свищов;

Автор на дисертационен труд: Гергана Божидарова Николова, D03011680;

Тема на дисертационен труд: „Усъвършенстване на организацията на данъчния контрол върху ДДС измамите (на база на категорията „липсващ търговец“)“;

Основание за представяне на становището: участие в състав на научно жури по защита на дисертационния труд, съгласно заповед № 468/04 юни 2019 г. на Ректора на СА „Д.А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Предоставеният ми за становище дисертационен труд е посветен на важен и актуален за фиска проблем в сферата на данъчния контрол при определяне на възможностите за установяване на отклонения в облагането с данък върху добавената стойност. Значимостта на изследването се потвърждава от данните за размера на неизпълнението на потенциалните приходи от ДДС в Европейския съюз, т.е. от разликата между общо събраните приходи от ДДС и хипотетичните суми, които се очаква да бъдат събрани. Предмет на изследването е съществуващият към момента административен капацитет на приходната администрация по отношение на данъчния контрол върху ДДС измамите от типа „липсващ търговец“ и възможностите за неговото усъвършенстване. Резултатите от направеното изследване биха могли да служат за подобряване организацията на данъчния контрол и повишаване на неговата резултатност.

Дисертационният труд е в общ обем от 203 стандартни страници, в т.ч. основно съдържание 186 страници и приложения – 7 страници (останалите

страници съдържат списък с литературни източници и списък на използвани съкращения). Обемът на дисертационния труд е оптимален за научно изследване от подобен вид. В структурно отношение е постигнато хармонично съотношение на отделните елементи - въведение, три глави изложение, заключение.

Използваните източници са предимно документи на Европейската комисия, на съда на Европейския съюз, на Националната агенция по приходите, на други български органи и институции и на някои чуждестранни данъчни и други администрации. Тъй като източниците не са номерирани в списъка им, не бих могла коректно да определя техния брой, но считам, че могат да се направят някои бележки по тях:

- Изследванията и публикациите в областта на данъчния контрол са многобройни и е препоръчително авторът да използва по-голям брой такива източници;
- Повечето източници са в електронен формат и е било задължително авторът да оповести актуалната дата на посещение на съответния електронен адрес.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Определената цел и задачите на дисертацията са ясно формулирани и научно издържани. Докторантът е работил с подходящ набор от методи за научно изследване спрямо тематиката, целта, задачите и изследователската теза, но основен е методът на анкетните проучвания, използван в емпиричните части на дисертационния труд.

Изследването се характеризира със задълбоченост. Прави впечатление и позоваването на различни решения на Съда на Европейския съюз относно ДДС измамите. В изложението са използвани таблици, диаграми и фигури, позволяващи илюстрация на редица констатации, изводи и обобщения, което допринася за по-лесната четивност на материята.

Доколкото е установена практиката на рецензиране на подобни разработки, бих могла да кажа, че в хода на четене на труда не ми станаха известни факти и обстоятелства, които да доведат до квалификации, че е нарушена научната етика по отношение на цитирания на други автори, на използване на един и същ текст на ръкопис в различни разработки, на плагиатство и на други несъвместими с научното творчество прояви.

Авторефератът в синтезиран вид представя значимите моменти от дисертационния труд и считам, че точно отразява неговото съдържание.

Освен положителните страни си позволявам да направя и някои критични бележки:

1. По мое мнение е приложен описателен стил при изследването на отделни проблеми, например: при характеризирането на измамите (т.1 на глава първа), при извеждането на теоретичните постановки на данъчния контрол върху ДДС измамите (т.1 на глава втора), при представянето на организацията на данъчния контрол на стоки с висок фискален риск (т.3.2. на глава втора). Подходящо и целесъобразно е да се използва дискуссионен стил на изложение, както и систематизация на материята, особено когато са налице изброявания, например: при изброяване на данъчните административни нарушения, свързани с ДДС (стр.16-17) и на престъпленията по ДДС (стр. 20-21), при изброяване на промените в ДДС законодателството (стр. 35-39) и др.

2. Считам, че по някои проблеми е следвало да се направят по-задълбочени проучвания. Като примери могат да се посочат: обвързването на административните санкции по ДДС с видовете престъпления; сравняването на ДДС измамите преди и след въвеждането на т. нар. „обратно начисляване на ДДС“; изследването на организацията на данъчния контрол върху конкретни видове ДДС измами в контекста на спецификата на ревизиите при особени случаи по смисъла на чл.122 от ДОПК (т.4 на глава втора).

3. На редица места в дисертационния труд се съдържат изводи и обобщения, (например налице са такива за глава първа), но по мое мнение предвид многостранния характер на материята, такива е било добре да бъдат направени след всяки параграф на отделната глава и по-ясно да бъде отграничено и разпознаваемо авторовото мнение.

4. Считам, че методиката на анкетните проучвания не е описана добре и е трябвало в приложението да се представят в тяхната комплексност въпросите, формулирани към анкетираните групи лица.

Посочените по-горе критични бележки не нарушават общата положителна оценка на дисертационния труд и не намаляват съществено

неговите научни достойнства. Направени са по-скоро за да служат в бъдещата работа на докторанта.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Посочените от дисертанта четири научни приноса точно отразяват същността и реализацията на избраната цел на разработката и поставените задачи, разкриват способностите му да изследва, да измерва и да оценява, да използва постиженията в теорията и практиката, както и да предлага решения, които в конкретния случай са целесъобразни за развитието на данъчния контрол върху ДДС измамите.

От декларациите по дисертацията 9 публикации и 6 участия в научни форуми проличава, че дисертантът е работил мотивирано и задълбочено по изследването и представянето на дискутираните проблеми.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Позволявам си да отправя следния въпрос към дисертанта: как би могла да се обвърже организацията на данъчния контрол върху конкретни видове ДДС измами, представена в т.4 на глава втора със специфичните изисквания на ревизиите при особени случаи, регламентирани в чл.122 от ДОПК.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

В заключение, в резултат на направените оценки на научните достойнства на дисертационния труд на Гергана Божидарова Николова на тема "Усъвършенстване организацията на данъчния контрол върху ДДС измамите (на база категорията „липсващ търговец“)“, може да се твърди, че в него се решават проблеми и се съдържат резултати, представляващи научно-приложни приноси, които могат да бъдат определени като значими в сферата на данъчния контрол върху ДДС измамите.

Изразявам категорично становище, че Научното жури убедено може да присъди образователната и научна степен "доктор" на Гергана Божидарова Николова.

18.07.2019 г.

Изготвил:

гр. Варна

/проф. д-р Надя Костова/

